

KAJ ZMOREM NA PODROČJU DIGITALNE PISMENOSTI

Navodila za uporabo pripomočka

1. KORAK

Pozorno preberite spodnji seznam, tako da si natančno ogledate posamezno področje in izberete tiste trditve, ki najbolj ustrezajo tistemu, kar zares **ZMORETE**.

Pri tistih trditvah, ki ste jih izbrali, naredite **kljukico** v kvadratke poleg njih.

2. KORAK

Pozorno preberite spodnji seznam, tako da si natančno ogledate posamezno področje in izberete tiste trditve, ki predstavljajo del znanja, ki ga pri sebi **NAJBOLJ POGREŠATE**.

Pri tistih trditvah, ki ste jih izbrali, naredite **križec** v kvadratke poleg njih.

3. KORAK

Ta korak je posebno pomemben, če uporabljate instrument pri samostojnem učenju. Ocenite, kolikšen delež temeljne zmožnosti obvladujete, tako da primerjate število kljukic z vsoto 46, kar je skupno število vseh kljukic. Ko pregledate svoj izid, boste lahko izbrali eno od spodnjih trditev:

- **Večina odgovorov je obkljukanih.**
- **Polovica ali manj odgovorov je obkljukanih.**

Večina odgovorov je obkljukanih – To pomeni, da obvladujete osnove digitalne pismenosti. Zdaj pogledjte, kje ste označili odgovore s križci. To so področja, na katerih bi bilo koristno v prihodnje še delati, čeprav osnove poznate.

Polovica ali manj odgovorov je obkljukana – Ta izid vam pove, da so dopolnitve vašega znanja digitalne pismenosti nujno potrebne, saj so v tem seznamu navedene le najbolj temeljne spretnosti in znanje, da sploh lahko govorimo o zmožnosti. Pogledjte, kje ste označili odgovore s križci. To so področja, kjer bi bilo smiselno najprej začeti.

DIGITALNO OKOLJE

TEMELJNO INFORMACIJSKO ZNANJE

Poznam več digitalnih naprav, kot so stacionarni ali prenosni računalnik, tablica, pametni telefon ipd.

TEMELJNO INFORMACIJSKO ZNANJE

Poznam komponente digitalnih naprav, na primer disk, grafično kartico.

TEMELJNO INFORMACIJSKO ZNANJE

Poznam enote, kot so monitor, zvočniki, tiskalnik, projektor. Prenosni računalnik znam pripraviti za uporabo tako, da priklopim miško, polnilnik in tiskalnik.

POZNAVANJE INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Pri nakupu računalnika vem, da je pomembno, ali ima že vgrajen ustrezen operacijski sistem (na primer Windows).

POZNAVANJE INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Vem, da različni operacijski sistemi (na primer Windows, Android ipd.) omogočajo delovanje posamezne naprave.

RAVNANJE V DIGITALNEM OKOLJU

V računalniku znam ustvariti novo mapo, v katero lahko prenesem določene dokumente, ki sem jih napisal.

RAVNANJE V DIGITALNEM OKOLJU

Znam poiskati, organizirati in shraniti digitalne informacije, na primer dokument, fotografijo, neko video vsebino, glasbeni posnetek.

IZBIRA PROGRAMA ALI APLIKACIJE GLEDE NA TRENUTNO POTREBO

Znam izbrati ustrezen računalniški program ali aplikacijo, primerno, da lahko opravim neko delo. Na primer: na mobilnem telefonu izberem aplikacijo za glasovno snemanje in posnamem petje svojega otroka.

POVEZOVANJE RAZLIČNIH TEHNOLOGIJ IN NAPRAV

Fotografije in avdio/video posnetke, ustvarjene na mobilnem telefonu, znam prenesti na računalnik in jih shraniti v posebnem arhivu slik in filmov ter glasbe, ki sem si ga ustvaril.

POVEZOVANJE RAZLIČNIH TEHNOLOGIJ IN NAPRAV

V svojem arhivu na računalniku ali prenosnem telefonu znam poiskati določen posnetek in ga shraniti na zunanji disk ali ključ.

UPORABA E-STORITEV

Za plačevanje položnic uporabljam e-bančne storitve.

UPORABA E-STORITEV

Za pregled pri specialistu se znam sam prijaviti prek aplikacije e-zdravje.

UPORABA OBLAČNIH STORITEV

Nekoliko vem, kaj pomeni pojem oblak, in poznam pogoste ponudnike oblračnih storitev (na primer DropBox, Google Drive, iCloud ipd.).

UPORABA OBLAČNIH STORITEV

Nekoliko vem, kaj pomeni pojem oblak, in poznam Sam sem si že ustvaril svoj račun in uspešno prenesel nekaj informacij v oblak.

NAMESTITEV, POSODABLJANJE IN ODSTRANJEVANJE APLIKACIJ

odstraniti splošno dostopne aplikacije. Svojemu otroku na primer sam namestim ustrezno igrico na tablici.

REŠEVANJE PROBLEMOV

Če mi na primer računalnik »zamrzne«, znam z ukazom ctrl + alt + delete uporabiti upravitelja opravil, da rešim težavo.

REŠEVANJE PROBLEMOV

Prepoznam, kdaj je nastala tehnična napaka na računalniku. Takrat na ustrezni spletni strani poiščem ustrezne rešitve ali poiščem drugo pomoč za odpravo napake.

INFORMACIJE IN KOMUNICIRANJE

ISKANJE INFORMACIJ NA SVETOVNEM SPLETU NA RAZLIČNIH NAPRAVAH

Znam se povezati s spletom in poznam nekaj različnih iskalnikov; uporabljam jih na različnih napravah. Poznam različne ikone za spletni brskalnik (Mozilla, Explorer ipd.) in tudi različne ikone za iskalnike (Google, Yahoo, Bing ipd.) na računalniku, tablici ali na mobilnem telefonu.

ISKANJE INFORMACIJ NA SVETOVNEM SPLETU NA RAZLIČNIH NAPRAVAH

Znam se povezati s spletom in poznam nekaj Preproste iskalnike znam uporabiti tako, da vpišem temo, ki me zanima, primerjam zadetke in odprem najprimernejšo stran.

PREVERJANJE VERODOSTOJNOSTI INFORMACIJ

Spletne informacije preverjam z uporabo dodatnih virov. Na primer: na spletni strani poiščem vremensko napoved določenega kraja, jo preverim na drugih spletnih straneh in glede na avtorja spletne strani ocenim zanesljivost napovedi.

KOMUNICIRANJE Z UPORABO DIGITALNIH NAPRAV

V vsakdanjem življenju pogosto komuniciram z drugimi po računalniku, tablici ali pametnem telefonu. Na primer na družinske zabave večinoma vabim z uporabo maila, SMS-a, družbenih omrežij, viberja.

KOMUNICIRANJE Z UPORABO DIGITALNIH NAPRAV

Pri urejanju osebnih zadev z državnimi institucijami praviloma komuniciram po e-pošti, in ne po navadni pošti.

KOMUNICIRANJE Z UPORABO DIGITALNIH NAPRAV

Imam svoj osebni profil na enem od družbenih omrežjih (na primer Facebook, Instagram), kjer predstavljam splošne podatke o sebi.

KOMUNICIRANJE Z UPORABO DIGITALNIH NAPRAV

Vem, kaj pomeni zaprta skupina na družbenem omrežju.

UPORABA ELEKTRONSKE POŠTE

Znam sestaviti, odgovoriti na in poslati e-sporočila in priloge iz računalnika, tablice in/ali pametnega telefona. Na primer prijatelju na zasebni e-naslov pošljem spletni naslov novice o poledici in dodam fotografijo obvestila komunalne službe o verižnem trčenju.

UPORABA ELEKTRONSKE POŠTE

Znam urejati svoj arhiv elektronskih naslovov. Na primer: prejeto e-vabilo o koncertu pošljem prijateljem ter po potrebi izbrišem prejšnje naslovnike.

POZNAVANJE NET ETIKE

Poznam spletni bonton. Vem, kdaj smem e-sporočila pisati bolj vsakdanje, kdaj pa je treba uporabiti knjižni jezik, ustrezne pozdrave in skrbeti za uradnost sporočila.

DIGITALNO USTVARJANJE

USTVARJANJE BESEDIL

Znam ustvariti/odpreti dokument v urejevalniku besedil, napisati besedilo, ga osnovno oblikovati in shraniti.

USTVARJANJE PREGLEDNIC

Znam uporabiti osnovne ukaze urejevalnika preglednic za vstavljanje besedila/podatkov v preglednico, na primer znam jih urediti tako, da vstavljam/izbrišem vrstice in stolpce v svoji preglednici za vodenje gospodinjskega proračuna.

USTVARJANJE PREDSTAVITEV

Znam ustvariti/odpreti program za pripravljanje predstavitev in na primer za prijatelja pripravim kratko predstavitev ob praznovanju okrogle obletnice.

USTVARJANJE MULTIMEDIJSKIH VSEBIN

Znam namestiti aplikacijo za obdelavo fotografij, jo po potrebi posodobiti in tudi odstraniti, ko sem fotografije obdelal, če je ne potrebujem več.

USTVARJANJE MULTIMEDIJSKIH VSEBIN

Fotografije in posnetke, ki sem jih ustvaril, pošiljam drugim po e-pošti ali MMS-ju.

VARNOST

VAROVANJE NAPRAV

Zavedam se, da v digitalnem okolju obstaja tveganje ali celo grožnja glede varovanja pomembnih osebnih podatkov. Zato imam na svojih digitalnih aparataturah ustrezna gesla in protivirusno zaščito.

VAROVANJE NAPRAV

Znam preveriti, ali na digitalni napravi (računalnik/tablica/pametni telefon) delujejo protivirusni programi.

POZNAVANJE NEVARNOSTI NA SPLETU

Znam prepoznati znake v sporočilih, ki kažejo na spletno prevaro.

POZNAVANJE NEVARNOSTI NA SPLETU

Osebnne podatke, ki jih pošiljam po e-medijih (e-pošta, FB, klepetalnice, Twitter ...), pretehtam in ne objavljam fotografij o zasebnem življenju, na primer svojih otrok, osebne številke mobilnega telefona ipd.

POZNAVANJE NEVARNOSTI NA SPLETU

Uporabljam različna varnostna gesla in redno preverjam varnostne nastavitve.

POZNAVANJE NEVARNOSTI NA SPLETU

Uporabljam različna varnostna gesla in redno Na izletu ali ob potovanju v tujini se povezujem le na zaupanja vredna in zaščitena brezžična omrežja, če se povežem drugače, preverim, ali so bili moji podatki morda ogroženi.

VARNOSTNO KOPIRANJE PODATKOV

Vem, da je varnostno kopiranje podatkov potrebno, zato si občasno delam varnostne kopije. Naučil sem se CD, ključ USB, zunanji disk ipd. povezati z osnovno digitalno napravo/računalnikom, iz katerega ali v katerega želim prenesti podatke.

VARNOSTNO KOPIRANJE PODATKOV

Da si zagotovim varnostno kopijo, včasih podatke shranim tudi v oblak.

VAROVANJE OKOLJA

Vem, da je potrebna posebna skrb pri ločevanju odpadkov, kadar gre za digitalne naprave. Svoj zastareli ali pokvarjeni prenosni telefon sem na primer oddal na podjetju za recikliranje teh naprav.

VAROVANJE OKOLJA

Znam upravljati svoje digitalne naprave v skladu z načeli varčevanja z energijo, imam na primer vklopljeno varčevanje z energijo, pazim na porabo podatkov, na potovanju imam vklopljen način letenja.

UMETNA INTELIGENCA IN ROBOTIZACIJA

POZNAVANJE RAZVOJA UMETNE INTELIGENCE

Vem, kaj je mišljeno z besedo umetna inteligenca.

POZNAVANJE NAVIDEZNE/NADGRAJENE RESNIČNOSTI

Uporabljam naprave za navidezno/nadgrajeno resničnost, na primer uporabljam tridimenzionalna očala ali na primer znam na planinskem pohodu s posebno aplikacijo na telefonu pridobiti informacije o vrhovih v neposredni okolici.

POZNAVANJE HIŠNIH IN INDUSTRIJSKIH ROBOTOV

Poznam prednosti in vlogo hišnih in industrijskih robotov, na primer nastavil sem funkcije robotskega sesalnika za čiščenje našega stanovanja.

INTERNET STVARI

Seznanil sem se s pojmom »internet stvari« in sledim razvojnim težnjam na tem področju, na primer na daljavo znam spremeniti nastavitve senzorjev za zatemnitev prostorov.